

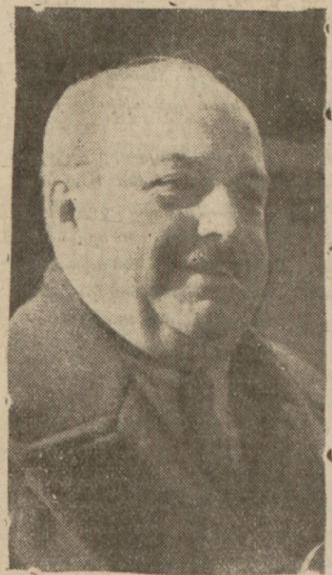
ՀԻՄՆԱԴԻՐՔ՝ ՄԻՍԱԲ ԵՒ ՍԱՐԳՍ ԳՕԶՈՒՆԵԱՆ ԱՐՏՈՆԱՏԵՐ՝ ՄԵԼԻԲ ԳՕԶՈՒՆԵԱՆ

ԱՆԹԱԳԻԱ ԴԺՈՒԹԻՒՄԻ ՄԸ ՎԵՐԱԾՈՒԵՑԱԻ ԺՈՒՐԲԸ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՍԻՐԷ, ԲԱՅՑ ԿՈՒԻԵՄԱԼ ԶՔԱՇՈՒԻՐ

ԱՆՃԱԳԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԵՒ ԻՆՉՔԻ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ ԶՄՆԱՅ ԲՈՒՆԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ԶԱՐՈՒՆԱՎՈՒՆ

Քիլի 3. — Մանձագին գիւղա- լիկ հաս կեղծներուն թիւը հեղանակեալ Մանձագին լիկ հաս կեղծներուն մէջ գտածնին ստին տարին: Արդէն այս շրջանակը 16 տարի է որ տարքի և տասանորդի երեսնէ կիսովին քանդուած վիճակ մը ունէր. այս վերջին թաւանք յետին զոյքն անգամ ստաւ գիւղացիին ձեռքէն: Ասայր Մեհմէտ պանոր- սած է օրէի մը մէջ շԱԼԷՊ, 3. — Մանձագին նոր ե- ընտփոխան Ատալը Մէհմէտ Հալիպ փախած ստին իր հետը տարած է թի տղան Նաֆէն: Հայր ու զաւակ չլիւս հոս պահուած են օրէի մը մէջ: Այս միջոցին զիմիւր հարկադ- րուած են ժողովուրդին վրիժառու- թենէ և հետապնդուած խոր տարու համար: Խարալի քուրբերը ամէնքն ալ գիտարի կը դնեն շԱՄԱ, 3. — Մանձագի գիւղերը (Շար. ք. Էջ)

Քիլի 3. — Մանձագին գիւղա- լիկ հաս կեղծներուն թիւը հեղանակեալ Մանձագին լիկ հաս կեղծներուն մէջ գտածնին ստին տարին: Արդէն այս շրջանակը 16 տարի է որ տարքի և տասանորդի երեսնէ կիսովին քանդուած վիճակ մը ունէր. այս վերջին թաւանք յետին զոյքն անգամ ստաւ գիւղացիին ձեռքէն: Ասայր Մեհմէտ պանոր- սած է օրէի մը մէջ շԱԼԷՊ, 3. — Մանձագին նոր ե- ընտփոխան Ատալը Մէհմէտ Հալիպ փախած ստին իր հետը տարած է թի տղան Նաֆէն: Հայր ու զաւակ չլիւս հոս պահուած են օրէի մը մէջ: Այս միջոցին զիմիւր հարկադ- րուած են ժողովուրդին վրիժառու- թենէ և հետապնդուած խոր տարու համար: Խարալի քուրբերը ամէնքն ալ գիտարի կը դնեն շԱՄԱ, 3. — Մանձագի գիւղերը (Շար. ք. Էջ)

Սուրբոյ Բարձր Քովիւք ԿՈՍՍ ՏԸ ՄԱՐՔԷԼ

ԱԸԸՐԴԻ ԵՐԵՍՓՈՒԱՆ ՄԱՀՄՈՒՏ ՍՕՅՏԱՆ Մ Ե Ռ Ա Ի ԲՈՒՐԲ ՄԱՍՈՒԼԻՆ ԿՈՐՈՒՍՏԸ

Արքայի Երեսփոխան ՄԱՀՄՈՒՏ ՍՕՅՏԱՆ (Նիւրբ կարդալ Բ. Էջ)

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԻ ՄԸ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ ԿԸՊԳՏՆՈՒԻՆՔ ԿԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐԸ ՊՈՐՈՇԵՑԻՆ ԱՅԼԵԻՍ ՎՍՏԱՀՈՒԹԻՒՆ ԶՅԱՅՏՆԵԼ ՊԼՈՒՄԻ ՄԱՄԼՈՅ ՕՐԷՆՔԸ ՓՈԹՈՐԻԿ ՀԱՆԵՑ ԵՍԵ ԵՒ ՀԱՅՈՑՈՒԹԻՒՆ ԽՈՐՀՐԴՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

ԲԱՐԻՉ 3. — Համայնավար կու- սակցութեան զիւանը միաձայնութեամբ հաւանութիւն յայտնեց թօրէզի Աէնթ Էթիէնի մէջ խօսած ճառին և ընդունեց թէ Պլուսի կառավարու- թիւնը ժողովրդական ճակտի ծրա- զիրը չյարգեր: Դիւանը, ուրբայթ օրուան բանակ- ցութիւններուն որոշած է պահանջել, Սպանիա զրկուելիք զէնքերուն զէմ զրուելիք անպարկեմ վերցնել: Մամլոյ օրէնքին վիճարանութիւնը ԲԱՐԻՉ 3. — Մամլոյ օրէնքին վիճարանութեան ստիւի խորհրդա- րանին մէջ վիճարանութիւն և կոլու- ծայր տուած է: Աջակողմեան Հան- քիւ, համայնավար Վարսաֆի հետ, բուն վիճարանութիւն մը ունեցաւ, իսկ երեսփոխաններէն Պարպօ Տօր- եօֆ և Բիէր իրարու զէմ հայտնաւք տեղացուցած և կուտած են: Վիճարանութիւնները վաղը և Ե- րեքշարթի օր պիտի շարունակուին: Թեք ու զէմ ԲԱՐԻՉ 3. — Ժողովը վերստին սկսաւ քննել մամլոյ օրէնքը: Երկու կուսակցական երեսփոխան օրէնքին թեր արտայայտուեցան: Պլուսի մա- ղի մը զէմ խօսեցաւ, բայց որոշ- ուեցաւ ընդհ. վիճարանութիւնները փակուած նկատել և սկսիլ մանրա- ման քննութեան: Արտաքին քաղաքականութիւնը ԲԱՐԻՉ 3. — Վաղը, Մերակոյտը

Վարչապետ ՊԼՈՒՄ

տեղեկութիւն պիտի ստանայ կառա- վարութեան արտաքին քաղաքակա- նութեան մասին: Կը կարծուի որ այս առթիւ ալ փոթորիկ մը պիտի պայթի:

ԺՈՒՐԲ Ն Ա Ի Ա Տ Ո Ր Մ Ը Բ Ա Ճ Ն Ո Ւ Ե Ց Ա Ի Հ Ե Լ Լ Է Ն Զ ՈՒ Ր Ե Ր Է Ն Բ Ա Ր Ե Կ Ա Մ Ա Կ Մ Ե Ց Ո Յ Յ Ե Ր ՈՒ Մ Է Ջ Մ Ե Թ Ա Ք Ա Ս Ա Ը Ն Դ ՈՒ Ն Ն Յ Թ ՈՒ Ր Ք Ե Ր Ե Ս Փ Ո Ւ Ա Ն Ն Ե Ր

Թուրք հասարակութիւնը հեղինակ մէջ ԱՐԻՒՅԷՐ 3. — Աթէնքի գործակա- լիկ հաս կեղծներուն թիւը հեղանակեալ Մանձագին լիկ հաս կեղծներուն մէջ գտածնին ստին տարին: Արդէն այս շրջանակը 16 տարի է որ տարքի և տասանորդի երեսնէ կիսովին քանդուած վիճակ մը ունէր. այս վերջին թաւանք յետին զոյքն անգամ ստաւ գիւղացիին ձեռքէն: Ասայր Մեհմէտ պանոր- սած է օրէի մը մէջ շԱԼԷՊ, 3. — Մանձագին նոր ե- ընտփոխան Ատալը Մէհմէտ Հալիպ փախած ստին իր հետը տարած է թի տղան Նաֆէն: Հայր ու զաւակ չլիւս հոս պահուած են օրէի մը մէջ: Այս միջոցին զիմիւր հարկադ- րուած են ժողովուրդին վրիժառու- թենէ և հետապնդուած խոր տարու համար: Խարալի քուրբերը ամէնքն ալ գիտարի կը դնեն շԱՄԱ, 3. — Մանձագի գիւղերը (Շար. ք. Էջ)

Պ Ե Լ Ճ Ի Ք Ա Ա Ի Ե Լ Ց Ո Ւ Ց Զ Ի Ն Ծ Ա Ռ Ա Ց ՈՒ Թ Ի Ն Ը

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ 1914Ի ՆՄԱՆ Է ԿԸՍԷ ՎԱՆ ԶԷԼԱՆՏ

ՊՐԻՒՅԷԼ 3. — Վարչապետ Վան Զէլանտ խօսելով Խորհրդարանին մէջ զին. ծառայութեան յաւելման վի- ճարանութեան ստիւի ի մէջ այլոց յայտարարեց: Այսպիսի միջոց անհրաժեշտ է Պլուսի պահանջութեան համար սա պահուու ուր Եւրոպայի կացութիւնը գրեթէ այնքան ճակատագրական է, որքան 1914ին: Հոկտ. 14ի թագաւորին ճառին մասին Վան Զէլանտ յայտարարեց որ անոր-գրգապատճառն է Հոկտոսի վե- րադրուած և Ազգաժողովի տկարա- ցումը: Պլուսիքը, ըստ որոշած է բա- նակցիլ արեւմտեան նոր ուխտի մը մասին, բայց ան չպիտի վերանորոգէ ոչ մէկ համաձայնութիւն որ կրնայ վտանգել իր քաղաքական անկախու- թիւնը:

Հաւատարմ կը մնանք Լոնտոնի համաձայնութեանց, բայց այս համա- ձայնութիւնները ժամանակաւոր են և վերջնական չեն կրնար ըլլալ: Կը բարձր որ նոր համաձայնութիւններ կնքուին անմիջապէս: Տրամադրը չենք այս պահուու, Ֆրանսայի, Անգլիոյ և Գերմանիոյ տարու այնպիսի երաշխիքներ զորս տուինք 1925ին: Բայց այսօր անոնք անազգեցիլ և վտանգաւոր պիտի ըլ- լան: Մեր առաջին պարտականութիւնն է արաջը առնել որ մեր հողամասը կրնանայ օգտագործուիլ իրրեւ պա- տերազմի խարխիւ: ՊՐԻՒՅԷԼ 3. — Խորհրդարանը 43 և 8 ձեռնպահութեան զէմ 137 ձայ- նով ընդունեց զին. ծառայութեան տեղադրութիւնը, աւելցուց օրինա- վիճը: Ֆրանսան ազգայնականները, հա- մայնաւորները և ընկերվարականնե- րը քօրինազծին զէմ քուէարկեցին: Մինչ քեզ քուէարկանները ինպատ քուէ տուին:

ԹՈՒՐԻՔ ԴԱՍՏԱՌՄԸ ԲԱՃԱՆԿՈՒԹՅԱՆ
ՀԵՆՆԵՆ ԶՈՒՐԵՐԷՆ

(Շար. Ա. Էջէն)

յայտնել վերջ թուրքահեղին մամուլը սերտ գործակցութեան մը:

Երբակացուց յոյն յայտնելով որ, որ, Պեկարտի և Պուքրէշի իրենց պաշտօնակիցներուն հետ բազմապիսի ունեւան տեսնելու իրագործումը Պարսեան Համաձայնութեան նպատակներուն:

Բաժակ բարձրացուց Աթաթուրքի և թուրք ազգին արեւշատութեան կենացը: Յետոյ խօսք առաւ երեսփոխան Պ. Աւուկ և վեր առաւ այն ուրախութիւնը որ ունեցած է թուրք ժողովուրդը երբ տեղեկացած է թէ իր նաւատորմը պիտի օչնցէ բարեկամ Յունաստանի ջուրերը:

Աէլք Աէօզ թերթէն Պ. Նիգամէտին նազիֆ նոյնպէս խօսք առնելով քսած է որ երկու երկիրներու զեկազարներուն կողմէ այնքան բարեգէպօրէն սկսուած գործը պէտք է լրացնէ մամուլը:

Յայտնի բանաստեղծ Միշել Արկիրօսու, ծնած Իզմիրի մէջ, արաստանեց թրքերէնի թարգմանուած բանաստեղծութիւններ: Ի վերջոյ որոշուեցաւ Ֆալէր հաւաքուած թուրք և հելլէն լրագրողներու յարգածը ողջոյնը ուղղել մէկ կողմէ, երկրորդ թագաւորին և Աթաթուրքի, միւս կողմէ Իսմէթ Ինէճօնի և Մէլիքասափ:

Աթլէր 3.— Այս առաւօտ թրքական նաւատորմը կը մեկնի Ֆալէրէ:

«Եւափուզ»էն անխելով հաղորդուած է:

Մեր նաւարածինը, այս առտու, ժամը 9ին Ֆալէրի խորէն խարխոխ վերցուց զէպի թուրք ջուրերը:

«Եւափուզ» և իրեն ընկերացող Միւլթիւմները հելլէն նաւատորմին կողմէ պաշտօնական ողջերթի արարողութիւնով ուղարկուեցան:

Երկրին մայր նաւը և ընդձովեաները աւելի առաջ ճամբայ ելած էին: Ինչպէս մեկնեցաւ «Եւափուզ» Առաւօտեան 8.30ին գետնան Ռուշէն էլիքի «Եւափուզ» գալով ողջերթ մաղթեց Օքան ծովապետին:

Դեսպանին մեկնելէն անմիջապէս ետք, «Եւափուզ» խարխոխ վերցնելու հրաման տուաւ և նաւարածինը շարժեցաւ: «Եւափուզ» կ'ընթանար առջեւէն որուն կը հետեւէին մեր թուրք փրկանակները:

«Ավէրօֆ» «Եւափուզ»ի դուզանաւարար կ'ընթանար, որուն կը հետեւէին չորս հելլէն թորփիլաւաճներ: «Ավէրօֆ»ի և «Եւափուզ»ի կամօրջակին վրայ նաւագախտակները կը դարձնէին թուրք և հելլէն ազգային քայլերը:

Բաժանուէր տեղի ունեցաւ Ֆալէրոյ խորէն հինգ մղոն բացերը: «Ավէրօֆ» թնդանօթի 17 հարուածներով բարի ճանապարհ մաղթեց թուրք նաւատորմին, մինչ հելլէն թորփիլաւաճները ցուցին զէպի ցամաք ուղղած՝ անցան թուրք դրահաւորներու մօտէն զուգահեռական զոճով և զորներու ողջոյնով հրահելու տղին: «Եւափուզ» հելլէն ծովապետը ողջունեց թնդանօթի 17 հարուածներով:

Հրածելտի արարողութիւնը շատ յուզիչ էր: Բաց ծովու վրայ, մինչդեռ երկու եզրայր նաւատորմներու նաւագախտակները կ'աճէին ազգային քայլերով: Հազարաւոր կողոյղներէ բարձրացող «Ուրբա» աղաղակները օդը կը թնդացնէին:

Բաց ծովու վրայ այս հրածելտի արարողութիւնը տեղի ունեցած պահուն, օգային տորմիլ մը, երկինքներուն մէջ մեր նաւարածին վրայ սաւառնելով հելլէն բարեկամ ազգին ողջոյնները կը բերէին Օքան ծովապետի նաւարածին:

Թուրք նաւարածինը լիովին յաջողեցաւ իր առաքելութեան մէջ և լիովին պակեց մեր անկախութիւնները: Անգլիական և հելլէն նաւատորմներուն տրուած այցելութիւն:

ները անգամ մընայ ի վեր առին Աթաթուրքի ու իրենց զերազանցութիւնը: Թուրք զրօշակը և այդ զօշին ներքեւ ծաւալող մեր նաւաները ամէն տեղ սիրազեղ արտայայտութեան առարկայ եղան, փոխա-

Թուրք ծովապետը Եւափուզի մէջ

զարձար թուրք նաւաները ցոյց տուին թէ արժանաւոր զաւակներն են մեր պաշտելի Աթաթուրքին:

Մալթայի ու Աթլէրի մէջ այս տպաւորութիւնը թողուցին մեր նաւաները: Այս պատիւը կը պատկանի թուրք նաւատորմին, մեզի բոլոր թուրքերուս:

ՆԱԽԱՅԻՆ ԱՂԵՏՆԵՐ

ՔԱՒԷ 3.— «Էրլ Եօրան» անգլ. փոխադրանաւ բեղմնեցաւ Քալէի քանի մը մղոն բացերը: 10 նաւաներէն միայն մէկ հողի փրկուեցաւ:

ՀԱՄՊՈՒՐԿ 3.— «Էլլա» գերման փոխադրանաւ, որ Տանցիկէ Շէրպուրկի կ'երթար, ընկղմեցաւ փոթորիկին հետեւանքով:

Յարզ երկու հողի միայն կարելի զաւ փրկել:

ԱՐԸՐԻ ԵՐԵՍՓՈՒԱՆ
ՄԱՀՄՈՒՏ ՍՕՅՏԱՆ
Մ Ե Ռ Ա Ի

Աղերգի երեսփոխան Մանուէլ Սոյուն, երէկ մուտա Ֆրանսական հիւանդանոցին մէջ, ուր կը գտնուէր ատենէ մը ի վեր, դարձանելու համար իր հիւանդութիւնը:

Մահ ժուտ Սոյուն կը մեռնի 53 տարեկան հասակին մէջ, այսինքն այն տարիքին, ուր պիտի կրնար արդիւնաւէտ կերպով ծառայել երկրին:

Հանգուցեալը երեսփոխան էր, խմբագիր ու ելեւմտագէտ:

Պատերազմական վարժարանէն շրջանաւարտ, Բուժէլի բանակին մէջ պաշտօն տուաւ և հոն մնաց մինչեւ Օսմանեան սահմանադրութեան հրատարակուիլը: Օսմանեան սահմանադրութեան համար շատ աշխատած, մինչեւ իսկ Շէմար փաշան սպաննողները իր տունը պահած, բայց շատ ալ առաջ չէր նետուած:

Մանուէլ Սոյուն, Իթիքիատի վստահութիւնը կը վայելէր, այս պատճառաւ անոր յանձնուեցաւ հսկողութիւնը Սեյանիկի Ալաթիի քեօշիկին, ուր Ապտիւլամիտ բնակեցաւ Մարտ 31ի դաղքէն ետքը: Յետոյ կայսերական իշխաններու կրթութիւնը յանձնուեցաւ անոր:

Երբ Ազգային պայքարը սկսաւ, Մանուէլ Սոյուն անցաւ Անատոլի և միացաւ Աթաթուրքին, զոր Սեյանիկի մէջ կը ճանչնար և որուն մեծ յարգանք կը տածէր: Անատոլի մէջ Անկախութեան պատերազմին մասնակցած, պատերազմէն ետքը Անգարա «Հաքիմիյէթի Միլլիէ» թերթին խմբագրացիտ եղած և յետոյ երեսփոխան ընտրուած է:

Աւելի վերջը Իսթանպուլ անցաւ, «Միլլիյէթ» թերթը հիմնեց, Իւ Պանքարտի հիմնուած ատեն Վարչական խորհուրդին նախագահ եղաւ և մեծ կարողութիւն ցոյց տուաւ զրամական այս հաստատութեան մէջ տանձնած իր պաշտօնով, ինչ որ ցոյց էր տած թէ իր երեսփոխան և թէ իր լրագրող:

Մանուէլ Սոյուն գիտէր Ֆրանսերէն, գերմաներէն, արաբերէն: Վերջին ծայր ազնուասիրտ էր և փափկանկատ: Ամուսնացած էր և ուներ երեք զաւակ:

ՄԱՐՍԻՒԻԱ 3.— «Թօզէօ» փոխադրանաւ ընկղմեցաւ Իսթանբուլ կղզիին առջեւ: Նաւաները փրկուեցան:

ՄՊԱՆՈՅ ՄԷՋ ԿՍԱՍՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ
15 ՕԴԱՆՈՒԹԵՐ ՎԱՐ ԱՌԻՆ
ԸՄԲՈՍՆԵՐԸ ԹՈՒՆԱԻՈՐ ԿԱԶ ՍԿԱՆ
ԳՈՐԾԱԾԵԼ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ

ՄԱՏՐԻՏ 3.— Հալաւէ.— Մտաւորականներու և արուեստագէտներու մեծամասնութիւնը, հանրապետականներու կողմը անցան, զին. ապստամբութիւնը ծագելուն պէս: Սակայն և այնպէս Քալէրօ փրկելու համար մտաւորական դասուն կեանքը, Վալանիա թերթի տուաւ գրեականներու և արուեստագէտներու մեծ մասը, անոնց հետախուզական առարկաներով և զրազարաններով:

Սակայն, բազմաթիւ մտաւորականներ զինուորագրուեցան քաղաքապահներու կողքին: Այսպէս Մատրիտի համալսարանի փրկութեան ջոշի. Ժօզէ Կաստ, զէն ի ձեռն կը կուռի մայրաքաղաքին պաշտպանութեան համար:

Ազգայնական գեկոյցը

ՄԱՒԱՐԱՆՔԱ 3.— Պաշտօն. զեկոյց մը կ'ընէ.— Այսօր շրջանին հիւսիսակողմը եւ մղուեցաւ թշնամիին մէկ յարձակումը: Մատրիտի հարաւակողմը, նմանապէս խորտակուեցան անոնց յարձակումները:

Երբ կառավարական օքանակը վար աւուուեցան թարգմանի մէջ և երկու կուսակազմի մէջ: Օդանաւերը ազգու կերպով ուժեղացնելու Մատրիտի, Սանթանտերի և Վիթթօրիոյ վին. կ'ետերը:

Իսրայելույէն անցնող

Թանգեր

«Տէլի էքսպրէս» թերթը կը հրատարակէ Իսթանպուլի իր թղթակիցէն առած հետեւեալ հեռագիրը.—

«Անգլ. զրօշ կողմ «Հէնսթէն» անունով շոգնաւոր երէկ (տոյմբեր 29) Իսթանպուլի նեղուցէն անցաւ, բնացած էր հարիւր պղտիկ թանք և պիտի երթար Ապսիոյ Քարթմաժէն նաւամատոյցը:

Մատրիտի մէկ սրճուար

ՎԱՒԷՆՍՈՒԱ 3.— Կառավարութիւնը արգիւց շրջանաւարտները Սպանիոյ Պանքային այն պանքայիններուն որոնց վրայ կը գտնուին ըմբոսներուն կնիքը:

Ջինուորական գործողութիւններ Մատրիտի վրայ

ՄԱՏՐԻՏ 3.— Մատրիտի ճակատին վրայ, երէկ, անկարեւոր ընդհարումներ եղան: Ըմբոս օքանակներ ուժեղացնելու միջոցներուն Բոնի տէրէզէտայի մօտակայ զիւրքերը: Մեկօրայի շրջանակին մէջ, թէեւ Մարթիլները յարձակում մը ըրին, բայց կառավարութեան թնդանօթները թող չտուէին անոնց որ քայլ մը իսկ առաջ անցնին:

Ատենէ մը ի վեր կը տեսնուի թէ կառավարութեան թնդանօթի ուժը աւելցած է և նշանաւորութիւնը կ'ըլլայ մեծ ճշդութեամբ:

Ջինուորական գործողութիւններ Մատրիտի վրայ

ՄԱՒԱՐԱՆՔԱ 3.— Ֆրանս. գետնային այսոր արտաքին գործաւարութիւնը երթալով տեսակցողութիւն մը ունեցաւ գործաւարին հետ:

Մատրիտի վրայ, երէկ, անկարեւոր ընդհարումներ եղան: Ըմբոս օքանակներ ուժեղացնելու միջոցներուն Բոնի տէրէզէտայի մօտակայ զիւրքերը: Մեկօրայի շրջանակին մէջ, թէեւ Մարթիլները յարձակում մը ըրին, բայց կառավարութեան թնդանօթները թող չտուէին անոնց որ քայլ մը իսկ առաջ անցնին:

Ատենէ մը ի վեր կը տեսնուի թէ կառավարութեան թնդանօթի ուժը աւելցած է և նշանաւորութիւնը կ'ըլլայ մեծ ճշդութեամբ:

Ջինուորական գործողութիւններ Մատրիտի վրայ

ՄԱՒԱՐԱՆՔԱ 3.— Ֆրանս. գետնային այսոր արտաքին գործաւարութիւնը երթալով տեսակցողութիւն մը ունեցաւ գործաւարին հետ:

Ա Մ Պ Ա Ս Ա Տ Ե Ռ

ՃԱԾԱՐԱՆ--
--ՎԱՌԻԵԹԷ
ԱՄԵՆ ԳԻՇԵՐ
ՄԵԾ ՎԱՌԻԵԹԷ

Փեթայէն, Փօյսիայէն, Պուրէճէն եւ Փարիզէն յաշկապէս բերուած

25

հոչակաւոր առքիսքներու կողմէ

Բարիքի երգչուհիներէն ԱՆՆԻ ԿՈՒՆՏԻ

ԵՒՄՏԱԿԱՆ գործաւարութեան զբաղման գործերու տնօրէն Քիւշուր 50 և 100 սոկինոց պանքայիններուն կազմակարգները Լոնտոն տարած էր, հոն, անոնց ձեւը պահելով միայն զիւրքերը փոխելով և նոր գլուխով գրել տալու համար, վերադարձած և Անգարա երթալով սկսած է իր պաշտօնին: Լոնտոնի մէջ նոր կազմակարգները կը պատրաստուին:

Ժամագործութեան ճարտարարուեստին գարեթի ի վեր իրագործած բոլոր կատարելութիւնները

ձեղութիւն, Տոկուուութիւն Շեկուութիւն և ամառուութիւն կը տեսնուին աշխարհաշակ

MOVAD

157 Ժամացոյցներուն վրայ, որ առաջին կարգի մրցանակ ստացած է զիտարաններէն

Մքերասթր՝ ՌԻՔԱՐՏՕ ԼԷՎԻ
Սուլթան Համալ, Հալուզու խան քիւ 1
Ի Ս Թ Ա Ն Պ Ո Ւ Լ

ՄԱՆՃԱԳԸ ԻՆՉՊԷՍ ԳՐԱԴՈՒԵՑԱԻ ՄԱՆՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ՍԵՐ ՊԱՁԻԼ ԶԱԽԱՐՈՅ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱԿՆԱՐԿ ՄԸ ՄՕՏԱՌՈՐ ԱՆՑԵԱԼԻՆ ՎՐԱՅ

Սթանպուլի Անխարքիցիներու միութեան ընդհ. քարտուղար Պ. Հուլիսի Էօ-ճալ, թերթիս համար հետեւեալ շահեկան և արժէքաւոր յօդուածը գրած է: Պ. Հուլիսի, թուրք երիտասարդ մտաւորականներէն է, որ այս միջոցիս մէկ մտածում և մէկ մտասեւեբում ունի, իր հայրենիքը ազատագրուած տեսնել: Մեր առաջադիւն ընթացք տայով, տուաւ այս յօդուածը յայտնելով թէ Անխարքիցի և Իսկէնտէրուհի Հայերուն ընթացքը զինքը ալ աւելի կը կապէ հայ հայրենակիցներուն, որոնք թուրք մշակութիւնը թուրքին չափ իւրացուցած են:]

1908 Հոկտեմբերին Հայէսը գը-րուուելէ վերջ շրջակայ արար հողերը դարձեալ աւաղուան պէս Հայկալի իշխանութեան տակ գրուած էին: Իսկէնտէրուհի, Անխարքիցի և Պիլան քաղաքներու բնակչութեան թուրք ըլլալուն հետեւանքով այս տեղերը Հայկալի շրջանէն անջատուելով Ատանայի նահանգին կազուած են: Այդ շրջանին անգլ. և Ֆրանս. օգնութեան շնորհիւ Իստանպուլի մէջ նոր կառավարութիւն մը հիմնող, և վերջը Իրաքի թագաւոր եղող Ֆայ-

Պ. ՀՈԼԻՔԻ-ԷՕՃԱԼ

որ ընդհանուր քարտուղարն է Իստանպուլի Անխարքիցիներու Հայրենակց. միութեան

այս, ուզեց Իսկէնտէրուհի շրջանն ալ իր իշխանութեան տակ առնել, բայց նոյն միջոցին Մանճալի կողմերը գտնուող 20րդ զօրաբանակի, 26րդ զօրաբանակի զրկած զունդին օժանդակութեամբ տեղւոյն թուրք բնակչութիւնը յաջողեցաւ Ֆայսալի արար ուժերուն նահանջել պարտագրել:

Չինադագարի ստորագրութենէն վերջ ստեղծուած տխուր կացութեան հետեւանքով Մանճալ գտնուող թուրք ուժերը ստիպուած էին հեռանալ, և Անխարքիցի ուժերը, յետոյ Բէյրութէն, Քրըքիսանի ուժերը և ամենեւնի վերջն ալ Իսկէնտէրուհի գտնուող 41րդ զօրաբանակը Մանճալէն բաժնուած էին:

Այսուհանդերձ քաղաքային իշխանութիւնը դարձեալ Ատանայի կուսակալութեան կազուած մնացած է: Մուրթի մէջ արար պետութիւնը հիմնելէ վերջ Մանճալի թուրքերն ալ իր իշխանութեան տակ առնել ուզող Ֆէյզալ, այս անգամ Մանճալի հարաւակողմը գտնուող արար ցեղախումբերը զինելով սկսաւ թուրքերուն վրայ զրկել, որպէսզի այս հարստահարութեանց անջու տեղի տան և ընդունին Մուրթի միանալ:

Ամէն կողմէ օգնութեան յորը կտրած Հայկալի թուրքերը իրենց ցեղին յատուկ հերոսութեամբ չի թողուցին որքինքն իրաւունքները ոտնակոխ ըլլան և Արարներուն դէմ սուկալի պայքարի մը ընդունան: Այս միջոցին է որ Ֆրանսական մարտանա մը պաշար տանելու պարտաւորով Իսկէնտէրուհի մօտեցաւ և զինուոր ցամաք հանեց:

Նաեւ հրամանատարը այս մաս մը զինուորը պաշար առնելու պարտաւորով ցամաք հանելէ վերջ այս անգամ իրը թէ այդ տեղ անկարգութիւն և անիշխանութիւն տրելուն համար զինուորական ուժը աւելցուց: Տեղւոյն գայմագամը Ֆրանսացիներուն այս անարդար ընթացքը քննա-

գատած և անոր դէմ պաշտօնապէս բողոքած ըլլալուն համար Ֆրանսացիները, զայն ձերբակալելով բանտարկեցին:

Փողոզուրդը այս անպատելի կացութեան առջեւ ամիջապէս Ֆրանսացիներուն դէմ ալ զէնքի փաթեթուցաւ: Ֆրանսացիները իրենց իշխանութեան ժամանակաւոր ըլլալը և այդ տեղերուն բուն տէրերը եղող թուրքերուն կողմէ առժամաբար իշխանութիւնը ձեռք առած ըլլալին յայտնելու պարտագրութեան տակ մնացած էին:

Ֆրանսացիք իրենց այս անպատելութենէն վերջ Մանճալի մէջ սկսած հանդարտութենէն օգտուելով Մանճալին միւս մասերն ալ գրաւեցին, բայց քաղաքային իշխանութեան բնաւ ձեռք չի դրոշմեցին:

Քաղաքային իշխանութեան ձեռք գրած չըլլալուն համար իրենց իշխանութեան իրազէս առժամայ ըլլալուն մասին հաւատք ընծայուեցաւ, սկսան կամաց կամաց իրենց զինուորական ուժը աւելցնել:

Փողոզուրդը սակայն չուշացաւ Ֆրանսացիներուն այս գաղտնի նպատակը հասնելու: Մանճալի թուրք բնակչութիւնը անմիջապէս կազմակերպուեցաւ Ֆրանսացիներուն դէմ պայքարը վերակերտ համար: Եւ չուշացաւ պայքարը: Միւս կողմէ ալ կիլիկիոյ ազատագրման միութեան և Անատոլիոյ մէջ հիմնուած «Միւսու-Փայի հուզու» կազմակերպութեան հետ շփուներ սկսան:

Ասիէ գառ հրահանգ ստանալու համար Իսթանպուլ ալ ներկայացուցիչ զրկեցին: Անխարքիցի ներկայացուցիչ-

Պ. ՄԵՏԻՔԻ-ԹԻՐԱՍԷՆ

որուն նեղակերպ ունեցած սեպակցութիւնը հրահանգով էինք ասիէ առաջ եւ որ եղբորազին է Անխարքիցի ազգայնական լիսքը Ազալիականի թիրմակի

ները հրահանգ ստացան Մարաշ գտնուող զօրաբանակին հետ յարաբերութեան մտնել:

Երբ Մեծ Առաջնորդը ազգային պայքարին կը սկսէր 1919-1920 տարիներուն Հայկալի թուրքեր իրենց հայրենիքը պաշտպանելու համար զէնքը դարձեալ ձեռք առին: Երեք տարի տեւող այս պայքարին ընթացքին Ֆրանսացիները շատ նեղ կացութեան մատնեցին: Այդ միջոցին կազմակերպուեցաւ Մանճալի հետ ալ յարաբերութեան մէջ մտան և այսօր զինուորական վճարակի անգամ զնպատակով Բէճէպի միջոցով Մեծ Առաջնորդին հետ թղթակցելով հետեւեալ պատասխանը ստին անկէ. «Ձեր շրջանը ազգային ուխտին

Ախարքի վրայ մեր գիտցած թագաւորներէն զատ կան նաեւ շատ մը անխարքի թագաւորներ, ինչպէս օրինակի համար, քարիւղի թագաւոր, ցորենի թագաւոր, լուսկի թագաւոր, գրամատուններու թագաւոր, եւ այլն:

Ասոնք, կասկած չկայ է, բացառիկ տաղանդ ունեցող անձեր են, որոնք շնորհիւ իրենց գործունէութեան և մտքին, յաջողած են այդ զիրքին բարձրանալ: Բայց սա դուռ է որ իրենց այդ յաջողութիւնը շատ սուկէ նստած է ախարքի:

Տարիներով ախարքի վրայ իշխած մատուան թագաւոր Չախարօֆի մասին նոյն բանը կարելի չէ ըսել: Ծնա մը վեհակալներ անոր հետ հաւատարի պէս խօսած են և շատ մը լրագրողներ ու հեղինակներ անոր կեանքը ուսումնասիրելով, անգլիսի հատորներ գրած են իր մասին:

Հակառակ այս բոլորին, ան միւտ խորհրդաւոր մնացած է և իրեն տըրուած են «Եւրոպայի Խորհրդաւոր Մարզը» անունը:

Ասիէ 56 տարի առաջ, Չախարօֆ Անգլիոյ Օլտ Պէրլէյ դատարանին ստղել ելած էր, ամբաստանուած ըլլալով իրը զեղծարար և մտաւորութիւն շահագործող: Այն ատեն այդ մարզը ո՛չ գրգայնը գրած, ո՛չ զինքը պաշտպանող, ո՛չ ու և պղծութիւն և ոչ ալ հայրենիք ունէր:

Մեծած ատեն Ֆրանսակ ՚ն Պատուոյ Լեգէտին շքանշանը և Անգլիոյ ամենաբարձր շքանշաններէն երկուքը ունէր: Ասիէ գառ, մեծած ատեն բազմաթիւ միլիտաներ ունէր և Մեծթէ Քարտի իշխանութեան իրական աէրն էր:

Անս այդ շքանշանները, այդ միլիտաները և այդ փոքր երկիրը, Պազլի Չախարօֆ շահած է մարդոց մահ ծախելով: Ամբողջ կէս դար ան մահուան վաճառականն ու թագաւորը եղած է:

Ասիէ առաջ իր մասին շատ բան գրուած է. այսօր ալ իր կեանքէն կարգ մը շահեկան գրուածներ պիտի աւելցնենք անոնց վրայ որոնք թերեւս օգնեն մահ ծախող մահացած մարդուն խորհրդաւոր կեանքը գէթ մասամբ լուսարանելու:

Կեանքի ընթացքին, անտեսանելի

ասմանին մէջն է, Մարաշի երկրորդ զօրաբանակին հետ յարաբերութեանները շարունակելով աշխատեցէք:»

Անս այս հրամանին վրայ է որ Անխարքիցի ազգայնասէր ուժերը մեծ խանդավառութեամբ շարունակեցին իրենց պայքարը: Ծարունակական յարակուսիներու հետեւանքով Ֆրանսացիք իրազէս շատ դժուար կացութեան մը ենթարկուեցան: Ֆրանսացիք կատաղի պայքարին հետեւանքով Պիլանի մէջ չկրցան մնալ և սկսան նահանջել:

Բէյրութիցիներն ալ Հարէմի գիւղաքաղաքը գրաւելով ճիշդ մէկ ամիս Ֆրանսացիները այդ տեղի միջնաբերդին մէջ պաշարեցին: Ի վերջոյ Հայկալէն հասած ուժերը օգնականութեան թանքերու օգնութեամբ պաշարուած Ֆրանսացիները ազատեցին: Բէյրութիցիները այս յաջող պաշարումէն վերջ, Համամ ըսուած վայրը յարձակելով քանի մը օրուան արիւննակով պայքարէն վերջ տեղւոյն Ֆրանսական ուժերը գերի առին: Միւս կողմէ Անխարքի քաղաքին մէջ ալ Ֆրանսացիք բնաւ չն կրցան վճարար քաղաքին տէր ըլլալ և իշխանութիւնը ձեռք առնել:

Անս Ֆրանսացիներուն այսպիսի դժուարին վիճակի մը ենթարկուած ատենն է որ Անխարքի համայնքացիներուն հողորդութեամբ, որուն հետեւանքով ազգայնականները արցունքոտ աչքերով ձգեցին իրենց զէնքերը և այսօրուան սպասեցին համարուած թեմք:

ՄԱՐԴ ՄԸ ՈՐ ՄԵՌԱԾ ԱՏԵՆ 100 ՄԻԼԻՈՆ ՄԹԵՐԼԻՆ ԶԳԵՑ ԻՐ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴՆԵՐՈՒ

ՊԱՁԻԼ ՄԱՍՈՆ ԱԼ ԵՂԱԻ ԵՐԲ ՊԵՏԲ ՏԵՍԱԻ

բացառիկ ուժ մը իս ըրգաւոր կերպով մը եկած օգնած է իրեն, զայն ազատելով փտանգաւոր կացութիւնէրէ:

Չախարօֆ Վասիլիոս Չախարօֆ ծնաւ 1849 Հոկտ. Երև Անատոլիոյ Մուզլա գիւղաքաղաքը: Մուղղը թրքահայաստանի ազգայնական Բոյնի Դրամ չուէրէն: Չախարօֆ ունէր 3

ըրը, որոնցմէ Անխարքիէն ծնւծ էր երբ իրենց հայրը Անգլիոյ մէջ կերպասի աւելուողով կը գրաղէր: Միւս երկուքը՝ Զոյի և Հերաքիւս Անատոլու ծնած էին:

Չախարօֆի ընտանիքը շատ չանցած իսթանպուլ փոխադրուելով թաթալայ հաստատուած են: Չախարօֆ մինչ 18 տարեկան անդէլ. մասնաւոր վարժարան մը յաճախած է իր ձրիւ-վարժ ուսանող:

Ամէն տեսակ գործ ըրած է: Պատուածքով արկածախնդիր ըլլալով հանդերձ նոյնիսկ ՚ընէլ եղած է, բայց ի վերջոյ ազգականի մը խանութը մտած է:

Անգլ. վարժարան կարգացած այդ տղուն սիրտը Անգլիոյ կապուած էր և կ'ուզէր այդ երկիրը երթալ ու իր բաղձը գործել: Օր մը ազգականին խանութին դրամաբիլը կողոպտելով Լոնտոն փախաւ: Ազգականին հետապնդուին հետեւանքով Օլտ Պէլլիի գ-տարանը ինկաւ և պատահաբար հին վերադիւի մը մէջ գտած թուգ-թով մը յաջողեցաւ փատուել թէ այդ զրամը իր իրուուըն էր և ազատեցաւ: Այս զէպքը տեղի կ'ուեննար 1875ին:

Միլիտատուր ըլլալէն վերջ օր մը հեղին նախարար Աքալոնտիսի այս մասին կ'ըսէր. — Ազգականս իրաւունքս չէր տար և եր ճիշտ հաշիւ մը ընելով իրաւունքս առի ու մեկնեցայ: Այս մարդուն կեանքի սկզբունքը միւտ նոյնը եղած է. իր իրաւունքը

կարծած զուգարները իր ձեռքովը աւած է սուսնց հարցներու և ուզեց ինչ յայտարար Լոնտոնի մէջ յաջողեցաւ և Ամէնք անցաւ, ծանօթեցաւ այդ շրջանի հեղինակական գործերէն Մ. քալապուի:

Ֆրանսիոյ տարու, շատ զբոս-ցիկ բայց ծոյք երիտասարդ մըն էր: Ծնա մը կրնե՞րէ օգնութիւն գտած

Չախարօֆ Անգլիան շատ կը ըրէր, դարձեալ հոն գնաց, կրկին Երթողուցաւ վերադառնալ, բայց անգամ 1877ին, Երթողուցաւ զործարանէն սաւաղով մը ստացաւ Բարեկամներուն միջնորդութիւնը: Գործ մը գտնելուն պատահաւ կարգուեցաւ: Պատահաւ այդ օրը, իր վերջին միջոցն անցնելու պատահեցաւ իր կուսակաւ ինչպէ՞ս այսք կարեւոր գործ մը ապէտը չէ մտնել որ անգլիացիք մէն բանէ աւելի գործ մարդ Անոնք մէկու գործ փտանալ համար անոր տեղի կեանքէն լեկի գործին նային և 1877 իրեն այդ պատու տուած տնինին, համար նկատի տեցան թէ՛

1. 1875 զմեծ էր Էնդիլիս Մէրդի կազմակերպութեան ամբողջական զամակցելու այդ գործին պէտք եղած անյատկութեան տեղում էր իր մասնաւոր շահարձակ էր, զեղեցիկ էր, իր լու գիտէր և ու

զաւր օրինական ձառանքերով զարմնել զխաբ: Վտանգաւոր գործընտրեալ չէր փախնար:

2. Պազլի այն ատեն նոր կազմուած մասնական կազմակերպութեանց անդամակցած էր: Այս միջոցով Պալքաններու և թուրքի միջոցով ամէն կողմ պիտի կրնար յաջողութիւն տեսնուած էր իր մասնաւոր շահարձակ էր, զեղեցիկ էր, իր լու գիտէր և ու

Սե արգարեւ, անգլիացի գործ մարդիկը չէին սխալած: Երիտասարդը սկսաւ այցելել Պուլիարիա, Պիլիպիս, Գարատաղ: Գացած տեղերը իրմէ քիչ վերջ, անտեղներով անգլիական ռազմաօդային կը հասնէին Այսպէտով, Անգլիոյ թէ՛ աւելուող և թէ՛ զիւսանագիտութիւնը կը շանթիւն:

Չախարօֆ, 1885ին, երրորդ անգամ ըլլալով Լոնտոն գնաց և այժմ անգամ բաթրանին Երթողութիւնը կիրք եղաւ: Անգլիոյ պահպանողական շահութեաններուն խանութեացաւ, օրուան զիւսանագիտութեան ծանօթացաւ և շուտով անոնց բարեկամ եղաւ:

*****

Չախարօֆ, 1885ին, երրորդ անգամ ըլլալով Լոնտոն գնաց և այժմ անգամ բաթրանին Երթողութիւնը կիրք եղաւ: Անգլիոյ պահպանողական շահութեաններուն խանութեացաւ, օրուան զիւսանագիտութեան ծանօթացաւ և շուտով անոնց բարեկամ եղաւ:

*****
ՀԱԼԷ ՕԲԵՐԵԹԻ
Մաքոմի մէջ (Ի. Էն սկսեալ) մասնակցութեամբ Զօղօ Տայմասի
Յօմաքովի
ԲԻԲԻՉԱ
Մեծ օրերէր 3 արար
*****

ՇԱԲԱԹ ՄԸ ԱՆԳԱՐԱՅԻ ՄԷՁ

ԱՆԳԱՐԱՅԻ ՄԷՁ ԻՆՉ ԿԸ ՄՏԱԾԵՆ ՀԱՅԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

ԻՆՉՊԵՍ ԿԱՊՐԻ ԱՆԳԱՐԱՅԻ ՀԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՅԵՐԸ ԵՒ ԹՈՒՐԻՔԻԱ

Իրիկոսան ժամը 5ին արգէն իսկ մտքը կորած է ամէն կողմ: Աճապարանքով դուրս կը նետուիմ պանդակէն, ու լուսաշող պողոտաներէն անցնելով կը դիմեմ Ազգ. Մեծ ժողովի նախկին շէնքը, որ ներկայիս կեդրոնաւորվին է հանրապետական կուսակցութեան:

Կ'առաջնորդուիմ կուսակցութեան քարտուզար Չիլայի սենեակը: Բառապարտ ժամ լիտոյ ինքզինքս կը գրանցեմ գլխուսը պատասխանատու անձնաւորութեան մը որ բարեհաճած էր քննադատել զիս՝ իբրեւ հայ թերթերու ներկայացուցիչ:

Պաշտօնական յայտարարութիւն չպիտի ընեմ, բայց խօսակցոյց, աւելցնելով թէ պիտի ու սրտացորէն պիտի պատասխանեմ բոլոր հարցումներուս:

Արգէն եւ այլ անպաշտօն խօսակցութիւնը նախամեծար կը համարէի պաշտօնական յայտարարութիւնէն, գիտնալով թէ պաշտօնական յայտարարութիւնները չպիտի անուանուին բառեր կ'ըլլան ընդհանրապէս:

Մտերմական խօսակցութիւն մը սակայն շատ աւելի ընդարձակ սահմաններ կրնայ ընդգրկել՝ առանց կաշկանդելու երկակները:

Աւեր այս մտածումս կը յայտնեմ գոնեակոմիտեան, արգէն ժողով մը կը գծագրուի խօսակցիս դէմքին վրայ:

Աւելորդ է ըսել թէ առաջին հարցումս կը վերաբերի թուրքեայ յարաբերութիւններուն: Խօսակցոյց, որ հաւանաբար այս հարցումը կը սպասէր ինձմէ, բայց առ բառ կ'ընէ:

«Թուրքեայ յարաբերութիւններու արդի վիճակին մասին խօսելէ առաջ, պէտք է ակնարկ մը նետել պատմութեան վրայ: Պատմութիւն քննելով, պիտի տեսնենք թէ թուրքն ու հայը միշտ անբաժան եղած են իրարմէ: Ասոր պատճառը այն է, որ թուրքն ու հայը նոյն ցեղին կը պատկանին, բայց մը, որ այսօր հաստատուած է զիտականօրէն: Մեզի համար տարակուսէր զերծ է այս պարագան:

Գիտական այս իրողութիւնը կուգայ լուսարանել այն դարաւոր եզրայական յարաբերութիւնը, որ գոյութիւն ունեցած է երկու ժողովուրդներուն միջեւ: Առանց հնագոյն շրջանները երթալու եթէ քննենք Օսմ. կայսրութեան շրջանը,

պիտի տեսնենք որ թուրքերը ամենէն աւելի վտանգութիւն ունեցած են հայերուն վրայ, ու պետական աճեան պատասխանու պաշտօններուն շնորհիւ անոնց: Եղած են շրջաններ, երբ պաշտօն ու պետական կեդրոնական մեքենան ամբողջովին հայերու ձեռքը գտնուած է: Աստիք ճշմարտութիւններ են որ կը վկայեն թուրքերուն ունեցած անասանական վտանգութիւնը հանդէպ հայերուն:

Միւս կողմէ հայերն ալ գործնապէս հաստատուած են թէ, արժանի են այդ վտանգութեան: Ուրիշ ու է տարբէր աւելի, հայը իւրացուցած է թուրք մշակութիւնը, լեզուն ու բարբերը: Օսմանեան կայսրութեան վերջին շրջանին սակայն գլխաւորապէս օտար զրգուցեանց նետուանքով իրականութեան սերմեր ցանկելով անոնց մէջ:

Արգէնքը ծանօթ է բոլորիս: Փոխադարձ սխալներու ու անհասկացողութիւններու նետուանքով ծագած են կողմերը հաւատարմութեւ: Այսօր տարիներ անցած են փոթորիկներու վրայէն ու երկուստէք յատկապէս կը տեսնենք գործուած սխալները: Ազգային տեսակէտով սխալաբար նշան մըն է ասիկա, որովհետեւ սխալը տեսնել յետոյ կը դուրսնայ դարձանին որոնումը:

Ու այսօր պաղարիւնութեամբ դիտելով դէպքերը կրնանք հորցնել թէ մեզք չէ՞ր որ դարերով իբրեւ եզրայի ապրած ժողովուրդներ տուժէին ամենամանր կերպով:

Յանձին «Ճումուրի» խմբագրապետ Եւուուս Կատիրի, թուրք մամուլը մատը դրած արգէն վերջին վրայ, ինչ որ ընդհ. հաւանութեան արժանացած է: Պայ Եւուուս Կատիրի յայտնած գաղափարները կը բաժնենք ամբողջովին և ուրախ ենք որ հայերու պատասխանատու վարիչները ընդառաջ գացին յայտնուած կարծիքներուն, հայոց անկեղծ զգացումները արտայայտելով թուրք մամուլին էջերէն:

Կրնանք գրել թէ հայոց պատմութիւնը, ինչպէս նաև վարչութեան ու լեզու. ժողովի ատենապետներուն ինքնաբերական յայտարարութիւնները, խիստ նպաստաւոր ազդեցութիւն գործած են թէ պետական շրջանակներու և թէ թուրք հանրային կարծիքին վրայ: Երկուստէք անուշաքանութիւնները: Օսմանեան պաշտօնը անուշաքանութիւնները: Օսմանեան պաշտօնը անուշաքանութիւնները: Օսմանեան պաշտօնը անուշաքանութիւնները:

րուն և թէ թուրք հանրային կարծիքին վրայ: Երկուստէք անուշաքանութիւնները: Օսմանեան պաշտօնը անուշաքանութիւնները: Օսմանեան պաշտօնը անուշաքանութիւնները:

Հանրապետական վարչաձեւը լուսազոյն գեղեցիկ է, ուր կրնան ուսուանալ այդ նպատակով ցանուած սերմերը:

Ձեզի անձանօթ չեն Քէմալականութեան սկզբունքները: Օսմանեան կայսրութիւնը զբաժանեալ զի տիրեցեալի քաղաքականութիւնը կը հետապնդէր, այս երկրին մէջ բնակող ժողովուրդներուն միջեւ: Ասկէ ալն խոր անջրպետները, որ բացուած էին կայսրութեան քաղաքացոցի տարրերուն միջեւ:

Հանրապետութիւնը ընդհանուրապէս վճռու է բաժնելու փոխարէն՝ միացնել այս երկրին բոլոր զաւակները, քանիչով այն բոլոր պատուարները, որ մինչեւ հիմա գանձեց կը զատէին իրարմէ: Կրօնական, ընկերային, դասական, լեզուական ու պատմական յեղաշրջումներով այսօր ջրհեղուած են տարրերը իրարմէ հեռու պահող ազգակները՝ կորելը գնելով անխախտ միութեան մը:

Այս մարզին մէջ մեր սեւեռուն նպատակն է, բառին բովանդակ առումով, կատարել թուրք քաղաքացիներ պատրաստել: Թուրք քաղաքացի ըլլալը չի նշանակեր ուրանալ իր ցեղային ծագումը: Բանի որ կ'ընդունինք թէ եղբայրներ ենք ու նոյն ցեղին կը պատկանինք, ինչ՞ու կարելի չըլլայ զգացումս և մասամբ ման նախնութիւն հաստատել մեր միջեւ: Անկեղծօրէն կը բազմանք որ Հայը կատարել թուրք քաղաքացի դառնայ: Այս առիթով, բացառիկ բնախնդրութիւն ցոյց կուտանք արտադրութեան բաշխումին: Երբք չենք կրնար հանգուցել որ հայրենակից մը անխառն ծագումով հայ ըլլալուն համար: Ամէն անգամ որ անխառնութեան դէպքեր մը տեսնուինք, ամենախիստ պատիմներ կը տնօրինենք: Հայրենակիցներէն կը խնդրենք որ նման պարագաներու մէջ զիմեն ուղղակի կառավարութեան, որ չափազանց նախանձախնդիր է արդարութեան անխտիր գործադրութեան:

Սոսքը մասնաւորելով Հայերու մասին, ի վիճակի եմ յայտնելու թէ կառավարութեան ղեկավարները հա-

ՕՐԱՆԱԻԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾ Ա. Կ Ա. Լ ՀԱՅՅՊ ՓԱՓԱՉԵԱՆ «ԵՐԼՏԵՐԸ», Կիշէ, Պէյօղլու, Իսթիքլայ ճատ. 177 Թիւ (Ճիշդ Սինէ Սապալի դէմ)

Վիճակահանութեան ընդհ. տնօրէնութեան հրամանով վեցամսեայ տոմսակ գնողները մինչեւ Դեկտ. 7ի իրիկունը պէտք է փոխեն իրենց տոմսակները: Այդ թուականէն յետոյ, տոմսակներու վրայ սեւ է իրաւունք չպիտի ունենան: Կը հրաւիրուին ուրեմն մեր յարգոյ յամբարդները գործադրել այս պայմանը:

Ու եւ է պատճառով ստաթին տոմսակ չունեցողները թող հրամանէն ԵՐԼՏԵՐԸ կիշէն: Շուտ դարձ պայմանաւ, առանց տարբերութեան շարունակելի տոմսակ պիտի տանք:

Կ Ա Ղ Ա Ն Գ 1937

Տարիի մէկ զիշերուան թատուկ այս հակա վիճակահանութեան տոմսակները հրապարակ ելան և կը ծախուին ԵՐԼՏԵՐԸ կիշէն: 20 հատ մեծ պարգու 500,000 լիւրայէն, 10,000 լիւրանոց 1080 ուրիշ պարգուներ, 5,000 լիւրայէն 500 լիւրանոց և 5 սոկի շուրջ 8000 ամօտթի:

Անապարեցի գնելու այս տոմսակներէն Բաղդաթէ ԵՐԼՏԵՐԸ կիշէն գնելիք մեր տոմսակները

ՀԱՁԻ ԴԵՂԵՐՈՒՆ Մ Է Ձ

ԱՄԵՆԵՆ ԶՕՐԱԽՈՐՆ Ե

ԵՒ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

Վ Ճ Ռ Ա Կ Ա Ն

KOKLU

ÖKSÜRÜGE BOĞMACAYA KARŞI

մակրանք կը տամեն Հայերու հանդէպ: Մի մտնաք որ այն պահուն, երբ անյակին պատկանող այլազան ազանդներ, մոլեռանդութեան բոյներ ու աւանդութիւններ կը քանդուին, թուրքիայ Հայութիւնը ընդհանուրապէս մէկուն միւսին հետ: Դէմս անտէր կը զերծ կը մնայ այդ յեղաշրջումներէն: Կարելի է երեւակայել աւելի զօրա-

ւոր փաստ՝ Հայերու հանդէպ տիրող բարեացակամութեան ու համակրութեան մասին: Ակնարկ մը նետեցէք մեր շարքին ու պիտի տեսնէք թէ կատարել լապէս ճիշդ են այդ գիտողութիւնները: Ազգայնական թուրքիան կ'ուսնի (Շարք. է. էջ)

ԱՐԿԱԾԱԽՆԴԻՐԻ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

ՍԻՐՈՅ ԵՒ ՏԱՐՓԱՆՔԻ ԽՕՍՔԵՐԻ

ՎԷՊ ԻՐԱՎԱՆ ԵՒ ԱՊՐՈՒԱԾ ԿԵԱՆՔԸ

Գրեց՝ Լ. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

Արգէն կ'սպասէին այցելութեանս, մեծ ուրախութիւնով ընդունեցին զիս: Ուսուցիչներէս իւրաքանչիւրը շքանաւարտութիւնս շնորհաւորեց, հայրական յորգողներ կցելով մանկիք կեանքի ստաթարեզին մէջ: Երբ վանահօր քով գացի, համարեայ կը գողգողէր յուզումներէն և ուրախութիւնէն: Բաւական յորգողներէ վերջ ըսաւ:

Գիտցած եղի՞ր, որ առած գաստարակութեանդ համար միշտ պատասխանատու եւ մարդկային ընկերութեանս: Մի՞ մտնար որ պարտականութիւններ ունին ազգիդ, հայրենիքիդ և մարդկութեան հանդէպ: Սոսքը վերջացնելէ առաջ կը յորգարեմ որ ինչ յաջողութիւններ որ

ունենաս կեանքիդ մէջ, յիշողութիւններուդ մէջ չմոռնաս ընդհանրապէս քու բոլոր ուսուցիչներդ և մասնաւորապէս վիճակիկան հայրերդ, ինչպէս նաև քոյ ծերունի վանահայրը, որ զաւելի մը հարգատաւութեամբ սիրեց քեզ: Գու երիտասարդ ես, շատ օրեր ունիս վայելելիք, իսկ իմ աջ ոտքս յաւիտենականութեան սեմին վրայ է արգէն վտանգ եղի՞ր որ իմ հոգիս միշտ քեզ հետ պիտի ըլլայ: Գնա՛, զաւակս, յաջողութիւն և երջանկութիւն կը մաղթեմ:

Երկուքս ալ յուզուած էինք, տրու մը պէս զրեթէ կույար նա, նոյնպէս իմ աչքերս թրջուած էին: Ծակատս համբուրեց, իսկ ես անոր ձեռքը, և քովէն բաժնուցայ:

Բանախօսութիւն մը արտասանեցի վարժարանին ընդարձակ սրահին մէջ ամբողջ աշակերտները և միաբանութիւնը և ուսանողութիւնը շատ զոհ մնացած էին ինչ: Ժող սեզան մը տուին ինձ, այս անգամ՝ բացառութիւն ըլլալով չամբանիս հրամքներով:

Միաբանութիւնը մինչև Ազգ. անձրիս ինձ համար շողենալի երկրորդ կարգի տոմսակ մը հանելէ զատ երեք հարիւր ֆրանքի ալ նուիրատուութիւն մը կ'ընէր: Բացի այդ, վանահայրը իր զրպանէն երկու հարիւր ֆրանք կը նուիրէր:

Վիճակիկէն մեկնած պահուս կինը հարիւր ֆրանք ունէի գրպանս, ու զեցի Նաբոլի երթալու անկէ շոգենաւ նստելու համար:

ԳԼՈՒԽ Գ.
ԲԱԺԱՆՈՒՄ, ՓՈՐՁՈՒԹԻՒՆ
ԴԱՐՁԵԱԼ ԲԱՐԵՐԱՐՍ
ՈՐ ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱԼ Է
 Առաւօտեան ժամը 10ն էր երբ շողենալը ճամբայ ելաւ, պայուսակներս տեղաւորած հանգիստ սրտով կ'երթնէի շոգենալի զարտասփին վրայ, ձեռքս սիկատ մը ծխելով:

Յունիսի մէկն էր, խիստ գեղեցիկ օրով մը ճամբայ կ'ելնէինք: Մեզմ քամի մը աւելի օդը բարեխառնելու կը ծառայէր քան թէ ջրուտացնելու, այսուհանդերձ նախագուշակեան համար վերաբրուս առած էի:

Հետզհետէ քաղաքին դռները, եկեղեցւոյ դմբէթները և աշտարակները անորոշ ստուերներու տեսքը կ'առնէին. ի վերջոյ ամբողջ քաղաքը մէկ գանգուածի վերածուցեալ գորշ գոյն մը ստանալով ամենէն վերջը այլեւս ոչինչ չէինք տեսներ:

Միջօրէ էր ճաշի զանգակը սկսաւ հնչել, առաջին և երկրորդ կարգի ուղղեւորներս ճաշարանները իջանք: Վրաս թմբիք մը եկած էր: Նաբոլին ծալածոց աթոռ մը գնած էի, անոր վրայ տարածուցայ... Սթափելով սրահ մտայ, ուր նստած էին երկրորդ կարգի տոմսակ ունեցողները, աչք մը պտտուցի շորս կողմս նշմարել, երկու սեռէ մի քանի խմբակներ փոքր սեղաններու շուրջ նստած թղթախաղով զբաղուած էին: Ուրիշ անկիւն մը մի քանի հոգի հաւաքուած քաղաքականութեան վրայ

[Շարք.] 15

ՏԲԹ. Ս. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ
 փոխադրուած է Բանկայի Գրաստան
 մայիսի 9էն Զաֆէր փողոց թիւ 15

ՎՈՍՓՈՐԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆԸ ՊԵՅՔՕԶԻ ՆՇԱՆԱԽՈՐ ԱՂԲԻՒՐՆ ՈՒ ՀԱՅՈՑ Գ ԵՐ Ե Զ Մ Ա Ն Ա Տ Ո Ւ Ն Ը

ԻՆԶՊԷՍ ՇԻՆՈՒԵՅԱԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԹՕՒԲԱԹ ԲԷՕՇԿԸ

ՈՎ ՇԻՆԱԾ Է ՊԵՅՔՕԶԻ ՆԱԽԱՏՈՅՅԻՆ ՄՕՏԻ ՀԱՄԱԽԱԽՈՐ ՓԱՌԱՇՈՒՔ ԱՂԲԻՒՐ
"ՍԱՀՊ ԻՒԼ ՀԱՅՐԱՓ ՎԷ ՀԱՍՏԷՆԱՓ ԷԼՍԷՅՏ ԻՍՅԱԳ ԱՂԱ ԷՄԻՐԻ ԿԵՍՐԻԻԿԻ ԱՍԹԱՆԷ,"

Գրեց՝ ԵՂ. ԱԼԵԱՆԱՔԵԱՆ

Արձանագրութեան ստորագրողներն հազար մէկ կանգուն բարձրութեամբ, շարքով պղծել 9 մետրոս ճորակներ կան, որոնցմէ 8 հարաբար քարակոտեմ են՝ գետեղած կեղծոտի ճորակին աջ ու ձախ կողմը, իսկ 1 ճորակն աջ ու ձախ կողմը, իսկ 3 բազուկի լայնք, մշտապէս հոտուած ճորակն աջ ու ձախ կողմը, որը ստորին մասը այնչափ կիստիւն մաշկ է և իր պարզուկ քանակով յայտնապէս կ'երևի ընդհանրական դարերէն մնացած ըլլալը:

Այս աղբիւրը, իբր բուժիչ, յիշուած է իրականացի պատմագիրներէ մեր թիւերը Ազգայնական կայսրը (698-705) թէ՛ հոս և թէ Պրուսա այցելելի ընթացքով իրենց դարձնուած իրենց համար: Հիմնական արարելէն վերջապահուած տեղ յունարէն զրուսիւն մը կերտուած էր, ինչպէս կը թանկարէ երեւում չէ՛լէպի Բեօթիւրեան իր Ստամբուլի պատմութեան մէջ:

Ինքնարուղի ջուր մի ի սմա Որ իսկէլէիս մերձ տեսան Վաղ ժամանակաց խաղնէ Խաչ և Կիր ազգին յունական: Աւրեմն սակէ 270 տարի առաջ զեռ յունարէն վերտառութիւն մը զրուսիւն ունէր և թերեւս ծեփուելով այսօրուան արարելէն գրեթէ ունի այդ արժէքաւոր հուշարձանը թաքնուած է:

Նազրուսիւններ և կ'արժէ որ հաստերնք այցելեն: Յայտնի է որ ժամանակին Պէլքոզի մէջ ունեցեր ենք խիտ բնակչութիւն մը լաւ գործունէութեամբ կաշիի, թղթի և մանուսանող ապակեղէն զարդանոթներու աշխատանոցներ կային: Գտնուել են ճարտար քարակոտեմներ, որոնք արտադրել են այս վաղեմի յիշատակները: Մինչդեռ այսօր ամբողջ զիւրիւն մէջ, թերեւս չընկալուելն ալ, ստանդարտացուած էր չկայ: Գամբարաններուն շատը գետնի հաւասար փոքր, անգիր, կոշտ յղիւած քարեր են, այս տեսակէն 100-120 հատի շարք կան բայց հուսթեան երեւոյթ չունին:

Արձանագրութիւն կրող և ՌԻ (1571) կամ ՌԿ (1641) ենթագրուած հնազոյն դամբարան մը քննելի թէ՛ և բայց հակառակ թուականի խորաթափանց հետախուզող մը ըլլալուն չի կրցի ճշգրտել և կը մնայ անստույգ: Արով ամենահին թուականով հետեւեալ երկու քարերն ուշագրաւ էին: Ակս է տապան հանգստեան Ալիարհեցի Ստեփանին» «Որդի Տէր Մարտիրոս քահանայի որ հանգեաւ» «Ի Տէր ի թուին ՌՃԻՐ (1679)»

Ակս է տապան հանգստեան Եզեբիցի» «Բէրէսթէճի Մահտեսի Օհանէսին որ» «Հանգեաւ ի Տէր ի թուին ՌՃԻՐ (1691)» Յաջորդաբար ստուգելի 1738էն մինչև 1753 տարեթիւերով 5-6 արձանագրութիւն, նաեւ 42 հատ դամբարաններ կային, որոնք 1760-1790 շրջանին կերտուած են: Կը փափաքի ասոնք ընդօրինակել, բայց ասայի լեռան գլուխը ստանալէն էի և արդէն մնան որ մը գրառելու է: Արդեւ զիւր գագրի հնադարեան քանդակեալ քարերու ընթացքը: Եւ կ'անցնինք նորագոյն փորագրութեամբ գերեզմանաքարերու 1835էն սկսեալ 1842 և 1856 որոնք ցանցաւ են 4-5 հատէ կը բաղկանան: Կ'ենթագրուած թէ՛ 1790-1835 տարիներու շրջանին հայ քարակոտի շինողները Պէլքոզ և անգիր քարերն ալ ընդհանրապէս անցեալ դարուն յատուկ են: Վերջապէս 1860էն 1900 տարեթիւերու միջոցին հազար երեք անշուք դամբարաններ տեսայ՝ հետեւեալք հայ բնակչութեան նուազելուն: Իսկ զեռատի օրիորդի մը կը վերարբելի ներկայ դարուն միակ մասնական ուր քանդակուած է հետեւեալ թախտակի ու հոգեխաղ ստանալը:

Ատրինէ Յովհաննէսեան
Ծնուած 16 Ապրիլմեր 1892
Հանգեաւ 23 Յունիս 1909:

ՉԱՐԱԹ ՍԸ ԱՆԳԱՐԱՅԻ ՄԷՋ

(Շար. Զ. Էշէց)

զէ կատարեալ թուրք քաղաքացիներ հասցնել: Հայերուն կը մնայ գիւրացընել մեր գործը: Ճիշդ է որ մենք ազգայնական ենք, բայց ուրիշ երկիրներու նման «բասիսթ» չենք: Այսինքն թէ չենք տարրալուծեր հայրենակիցներուն արեւը՝ տեսնելու համար թէ քանի՞ կրամ թրքական կամ քանի՞ կրամ հայկական արիւն կը պարունակէ:

Մեզի համար ու է խորի գոյութիւն չունի թուրք հայրենակիցներուն միջև: Ինչ որ ալ ըլլայ անոնց արիւնին բաղկացուցիչ մասերուն քանակը: Կը նշանակէ թէ հանրապետական վարչածեւր խեղձ վարչածեւր է, որուն շնորհիւ դարերէ ի վեր ստաշին անգամ ըլլալով կատարեալ հաւասարութեան կը տիրանան այս երկրին զաւակները անխորի:

Մէկ կողմէ թուրք մամուլին հրատարակութիւնները, որոնք ինչպէս ըսի, պատասխանատու շրջանակներու հաւանութեան արժանացած են, միւս կողմէ Հայոց կրօնական ու աշխարհական պետերուն յայտարարութիւնները կուզան հաստատել թէ փոթորիկներէն յետոյ հանգարած են ջուրերը և կարեկրութիւնները կը տեսնուին երբեմնի դարաւոր եղբայրական յարաբերութիւնները՝ աւելի զօրաւոր հիմերու վրայ դնելու:

Ոտակցիս կը բացատրեմ թէ՛ թուրքերը Հայերը ամենամեղք փառութեամբ անհրաժեշտ շահանքներու համար զեպ և ամբապէս պիտի յուսադրուին վերի անկեղծ արտայայտութիւններուն տեղեկանալով: Արդէն ժամ մը անցեր է անգլա-խորէն ու զեռ նոր կ'անդրադառնանք արտասահմանի հայութեան: (2) Ս. ՇԱՄԼԵԱՆ

ԱՇԽԱՐՀ ԿԸ ՄՊԱՌԱՋԻՆՈՒԻ

ԲՐԱԿԱ 2. — Չիխուլովաբոյ Ե. քոսա զինագործարանին հեւէն կառավարութիւնը օդանաւ և մօթէօր, Ռուսական և Եւրոպայական կարեւոր քանակութեամբ բազմաթիւ պարսպած են:

Առաջին անգամ ըլլալով Իտալիա ծանր թանք, Անգլիա ալ հակաօդային պաշտպանութեան հրետանիներ սպասարած են: Այս ապագանքները մէկ քանի միլիոն չիխական քունովի կը հասնին: Եւ ես, վերջիւնով իմ ծնողական, ընտանեկան անպարմանելի կորուստներս, նաեւ առօրեայ բազմաթիւ մաշողական կոկիլներով յոգեարեւել, Լեփալ, գլխիկոր ու ալքերս արցունքոտ, տիրութեամբ հեռացայ այդ նուիրական միջավայրէն:

ՅԲԱԼՍԱՅԻ արտաքին գործոց նախարար Մ. Տէլպոս ընդունեց թուրք զեպան Սաւազը:

ԷՏՈՒԸՐՏ Ը.Ի ԹԱԳԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆԴԵՍԸ

Լոնտոնի կառավարութիւնն ու ժողովուրդը ամէնէն աւելի զբաղեցնող գործը, այս միջոցիս, թագաւորին թագազրութեան հանդէսն է: Այդ օրը, Էտուըրտ թագաւորին անցնելիք ճամբուն վրայ հարիւր հազարներով մարդիկ պիտի հաւաքուին: Բոլոր այս հանգիստաւեաներուն տեղ գտնելը կարծուածին չափ դիւրին գործ չէ:

Բազմաթիւ մարդիկ հիմակուրէն զիմուսներ ըրած են, միջոցներ ձեռք կ'առնեն՝ վարձու տեղ բռնելով, թագազրութեան օրը հանգիստաւեաներուն վարձու տարու համար: Այդ մարդոցմէն շատեր կը խորհին թէ, մեծ շահեր պիտի սպասուին, ժողովուրդին ամբողջ վարձու տարով: Միւս կողմէ, թագաւորին անցնելիք ճամբուն վրայ, տրամադրելի շատ մը տեղեր կան կառավարութեան սեփական: Այս տեղերուն մէկ մասն ալ պիտի յատկացուի հանգիստաւեաներուն: Այս գետններուն վրայ կրնան հարիւր հազար հողի տեղ գտնել, կարելի է քան հազար հողի ալ նստելու տեղ գտնել:

Տեղ վարձելու պայմանները Հոս վարձու տրուելի տեղերէն կարելի պիտի ըլլայ առնել իւրաքանչիւր անձէ 9 անգլ. սթերլին և 2 շիլլին: Եւ սակայն, առաջին օրերը կարծուեցաւ թէ կարելի պիտի ըլլայ առնել նուազագոյն 5 անգլ. սթերլին: Այս գինը հիմակ ալ պահանջողներ կան: Ժամանաւոր տեղերու տէրեր չեն ուզեր զին կտորել: Ասոնց մէջ կան շահագէտներ, որոնք կ'երեւայ թէ վերջ ի վերջոյ պիտի հարկադրուին զին կտորել:

Հիմակուսիմ, թագաւորին անցնելիք տեղերը աստիճաններու բաժնուած են և ամէնուն զատ զատ գիներ դրուած են և որոնց համար 5 անգլ. սթերլին մինչև 30 անգլ. սթերլին կը պահանջեն: այսինքն միջին հաշուով 10-12 անգլ. սթերլին 5 անգլ. սթերլինց տեղերը համեմատաբար քիչ են: Այսուհանդերձ, 5 անգլ. սթերլինց և աւելի ատան գնով տեղերը շարունակ կը ծախուին և այս գիններէն սուղ եղողները ա՛յնքան արագ չեն ծախուիր:

Այս գործերով զբաղող գործակալներուն ըրած քննութեանց համաձայն, աղազրութեան հանդէսին, թագաւորին անցնելիք ճամբուն վրայ 350,000 հանգիստաւեան տեղ պիտի սպասուին: Եւ այս գործէն Լոնտոնի մէջ միլիոններ պիտի խաղայ, միլիոններու առեւտրական գործեր պիտի ըլլան:

Բայց կը կարծուի թէ նոր Տարւոյն առթիւ կացութիւնը պիտի փոխուի և զինքը պիտի իյնան: Թագազրութեան սարին Գալ տարի թագազրութեան տարբեր պիտի ըլլայ: Եւ ամէն մարդ անհամբերութեամբ կը սպասէ այդ օրուն: Բոլոր հաստատութիւնները կը խորհին թէ սպառումները պիտի աւելնան, առեւտրական հրապարակին վրայ ոգեւորութիւն պիտի տիրէ և այս գործաւեանքանց համար, ամէն կողմ պատրաստութիւն կը տեսնուի, նորութիւններ կը խորհին: Ըօրճ Ե. թագաւորին թագազրութեան 25րդ տարեգարձը տարին յոբելեան տարիի համար և հանց: Ամբողջ անգլիոյ մէջ առեւտրական ոգեւորութիւն մը տիրեց: Կը յուսացուի որ թագազրութեան տարին աւելի մեծ գործաւեանքանց պատճառ պիտի ըլլայ: Ասոր համար է որ ամէն պատրաստութիւն կը տեսնուի, առանց յոգնութեան քաշուելու:

S. ՏԱՆՏՕՐԻԱ

Յուդարկաւորութեան կազմակերպիչ հաստատութիւն Հիմնուած 1889ին Բերա Ամալը Մէսիս թիւ 20 Հեռագայն 41630

Յուդարկաւորութեան ամէն գործ կը տեսնուին: Մեր ազարանները լաւագոյն և ստանալին են, 42 տարիէ ի վեր մեր աշխատանոցները մէջ կը պատրաստուին: Կը տրամադրենք դազողներ, ծաղիկապաղներ, դազողակիրներ, կը կատարենք ձեւակերպութիւններ, կը պատրաստենք մահազոյն և մահաբաններ: Գիւղարկիս սպասարկութիւն Թէ. ք. ք. Պալթոն, Չըքմազ փողոց: Հեռագայն 44031 Դագաղակի օրօնք 3 սպիլէց սկսեալ

ՇԷՒՐ ԹԻՅԱԹՐՕՒՄԻ

ամէն օր ժամը 8.30ին կիրակի ժամը 13.30ին (Բշ. օրերը տրամ իսկ Գշ. օրերը օրէնթէ չկայ) ՏԻՍԱՍԱՐԱ (օրէնթէ) ՍԱՍՔԱՐԱ Դարձաւորող՝ ձէմալ Բէշիս

Silko

SARK-ISPENCİYARI LABORATUARI

ՌՕՄԵԹԻԶՄԸ
ԼՈՒՄԳԵԿՕ
ՍԻՆԹԻԳ

Ջիդերեն եւ ցրատու բնէ յաւաք եկող բոլոր ցաւեր կը հանգարեցրն:

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ԱՍԵՆԴԵՆԱՐԱՆԻ ՄԷՋ

ԳԼԽՈՒ ԵՒ ԱԿՈՒԱՅԻ ՑԱՒԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԱԼԿՕԲԱՆԸ ԱՄԷՆԷՆ ԱԶԴԵՑԻԿ ՔԱՇԷՆ Է

ԶԳՈՒՇԱՑԷՔ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷ

Հարուստ, կոխ, օրհն-
թերի և այս տեսակ
վարակիչ հիւանդու-
թիւններ մարդու կը
փոխանցուին քիթի,
բերանի և կոկորդի
ճամբով

ԱՔՐԻՏՕԼ

միջրոպներու թափան-
ցումի ճամբաները կը
մաքրէ, կը հականիւնէ
և արգելք կ'ըլլայ միջ-
րոպներու արշաւին: Կը
զարմանէ կոկորդի եւ
կոկորդի նշխներու
բորբոքումները:
Ամէն դեղարան կայ
Տուփը 35 դր. է (B)

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Կ. ՔԷԶԷՃԵԱՆ Վ.Ա.ՃԱՌ.Ա.ՏՈՒՆ ԿԵՐՊՍ.ՍԵՂ.ԻՆՍ.Յ

Անգլ. և ուրիշ ամէն տեսակ սակունք և ստաճակարգ կերպաներ
Ղալաթիա, Հարանքր փողոց. թիւ 36
Մեր վաճառատունէն առուստը ընտրները բացարձակապէս կրնան
վստահ ըլլալ թէ երբեք չպիտէ խարուին, որովհետեւ մեր անշեղ և
անյղղ յի սկզբունքն է՝

ՊԱՏՈՒԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆ ՈՒՂ.Ղ.Ա.ՄՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՔԻԶՈՎ, ԳՈՀԱՆԱՆԱ

ԵՐԹԵՍԱՍԱՐԴՆԵՐ

Եթէ կ'ուզէք վայելելու եւ միեւնոյն ասեմ, շիք հագուստ
մը ունենալ, անվարան գիմեցիք առաջնակարգ գործակ

ՀՐԱՆԴ ՏԱՏՈՒԹԵԱՆԻ

Սուլան Համամ, ճամբըպաք խան, Բ. յարկ թիւ 8

ՎԿԱՅԵԱԼ

ԲՐՕՓ. ՆՃԱՆԵԱՆԻ

Պարի գասաւանդութիւնները ըստ ա-
ստաճուն կը շարունակուին ամէն օր
ժամը 2-9 կանոնաւորաբար:

Բերա, Թէփէպաշ, Կրամանի փո-
ղոց, թիւ 11. Ա. յարկ:

Սէզօնի նոր պարը՝ Լանդիէ, որու
գասերը տեղի կ'ունենան Երոպայէն
նոր բերել տրուած խզանակին իրա-
կան բաքներով:

Մասնաւոր գասեր տուններու մէջ
նաեւ ժամադրութեամբ:

Պատրաստուեցէք 3 Յուլ. 937
Կիրակի, Բառք Օթէլի մէջ տեղի ու-
նենալիք քօթիլյօնաւոր թէյապարին:

ՔԻՄԻԱԿԱՆԱԾԻԱՏԱՆՈՑ ՏԲԹ.ԱՌ.ՆԱ.ՔԻ

Անալիզի լապտաթուառին մէջ կը
կատարուին ամէն տեսակ կենդանա-
կան, բուսական և հանքային տար-
րերու անալիզ: Գիտական ամենա-
ատարեալ աշխատանոցը: Միջրոպա-

ԻՍՏԱՆՊՈՒԼԻ ԲԱՂԱՔԱՊԵՏ ԹԱՏՐՈՆ Թէփէպաշի թատրոնին մէջ Այս գիշեր ժամը 20,30ին

Istanbul Belediyesi
Şehir Tiyatrosu

ՊԻՏԻՒՔ ԴՅԱԼԱ ՏՈՒՄ

բանական հետազոտութիւններ (արեւն
մէջ, մազաս, կզկզանք) քիմիական,
սննդական, հանքային և ամէն կարգի
ճարտարաբանական նիւթերու տարրա-
լուծում:

Էֆսէրթիք

Պէյ օղու, Թիւնէփ հրապարակ,
թիւ 10-3 Հեռաձայն՝ 4190

ALAMETI FARİKA
Koyun ve Sığır etinden
NAMLI Türk Sucuğu
Kayserli ARIKOGLU
İMALATHANE: MALTEPE
TELEFON: 24340

Ս Ա Կ Ա Ր Ա Ն

4 Դեկտեմ. 1936 ՈՒՐ.

ԹՂԱԴՐԱՄՆԵՐ

Պանք Օթօման	242.-
Թրքական ոսկի	993.-
Սթեբլին	618.-
Լիրէթ	130.-
Ճրանք Ֆրանսական	116.-
Չեխոսլովական ֆրանք	580.-
Պելճիական ֆրանք	85.-
Տրախմի	23.-
Լէյ	14.-
Լէվա	23.-
Տօլար	125.-
Ռալիսամարք	26.-

ՊԱՏՏԱՌՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ԲԱՏՆԵԹՈՒԴԹԻՒՆ

Բրէտի Թօնայի	1903	112.-
>	1911	103.-

Ներքին փոխառութիւն	99.25
Սրբազ	99.75
Անաստուլ պարտաւորութիւն Ա.Բ.	40.70
Պօն Անաստուլ	43.70
Անաստուլ բաժ.	24.15
Պանք Օթօման ԲՏԻԹ.	Ճր. 472
Թրախմի բաժ.	19.-
Բէթի	1.80.-
Շիրքէթի Հալիլէ	16.-
Իշ Պանքառք	10.70
Պօմօնթի	9.75
Կեդր. Գրամատուն	88.-
Գարափ	10.40
Տէրքօս	11.25
Միման Աքրան	13.30
Իւնի Թիւրք Ա.	22.72.50
> > Բ.	21.25

ՀԱՆԴԻՍԱՌՈՐ ՊԱՏԱՐԱԳ

Գումարուի Դրսի Հումանոցի
Սժանդակ Մասնախումբը որոշած է
այս կիրակի 6 Դեկտ. հանդիսաւոր
պատարագ մատուցանել և հոգեհան-
գրատեան պաշտօն կատարել ի հան-
գիստ հոգեւոց թաղին Հիւանդանոցի
բոլոր սասարգաց ննջեցեալներու:

Այս առթիւ հրաւիրուած է պա-
տարագելու Տէր Խորով վր. Մի-
սաքեան:
Երկեցողութիւնք պիտի կատար-
ուին թաղին վառվառեան երգչա-
խումբին կողմէ, ղեկավարութեամբ
Տիար Տիգրան Մամիկոնեանի:
Սկզբ. ժամերգութեան ժամը 8
պատարագ 9.30:

Շ Ա. Հ Ն Ա. Չ Ա Ր ԱՐԴԻԱԿՍՆ ԴԵՐՉԱԿՍՏՈՒՆ

Պահիշ Գաբու, Պօսայի դեմ, Մինի խան, Ա. յարկ
Իր բազմաթիւ յարգոյ յաճախողներուն կը ծանուցանէ թէ իր
վաճառատան մէջ մասնաւոր խնամքով կը պատրաստուին ֆրաքի,
սոսքի, ժաքէթի Ա.թայի և այլ գանապան հագուստներ, ամենա-
վերջին նորաձեւութեանց համաձայն, խիստ զիւրամատչելի գինե-
րով, անզլ. և ֆրանս. տոկուն կերպաներով, լաւ ծախքերով ու
մաքուր գործաւորութեամբ, ճաշակաւոր և անթերի ձեւով:
Անգամ մը այցելել կը բաւէ

Ո Ւ Հ Ն Գ Ր Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

«Գազանձ», ժառանգական, կալուածական, էվզաֆի տուրքի դոր-
ձեր, «Ֆէրազ», «Էֆէֆան ֆէրազ», «Ինթիքաշի», ժառանգական
գործեր, ամէն տեսակ առնելիքներու և մուրակներու հետապն-
դում, Անգարայի և Իսթանպուլի պետական պաշտօնատանց մէջ

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ ԶՐԻ

ԳԻՄԵԼ ՄԱՆՈՒԿ ԼՈՒԱՄՇԱՊՈՒՀ
Ամէն օր՝ ժամը 12-14 եւ 16-17 Իսթանպուլ Պահիշ գաբու.

ՆԱԿԻՆ ՌԱՀՎԱՆՃԻԼԷՐ

Պերկերճիլեր սօզազ, Շիրին խան Յրդ յարկ թիւ 10
հիշ Պիրինի վաքթի խանին գիմաղը:

ԿԵՏԻԿ ՄԻՆԷ ԱԶՂԻՔ ԴԱՐՁԸ Փ Ա Շ Ա Ս Ի Ն Է Ա Չ Ի Ք Գ Ա Ր Ո Ւ

Այս արքայաձայն յայտարար
Շարլոյի անեմալեքիին ճիւղը

ԱՐԳԻ ԺԱՄԱՆԱԿՆԵՐ

Բանքայի ց և խիստ հետաքրքրական գօմէտի մը
Ինչպէս նաեւ ՅՐԱՆՁԻՍՔԱ ԿԱԻ դարձուցած գեղեցիկ ֆիլմը
Փ Ո Ղ Ո Ց Ի Ծ Ա Ղ Ի Կ Ը

Basıldığı yer
Selâmet Matbaası
Neşriyat Müdüri
PÜZANT ŞAMLIYAN